

Film Distribution ArtCam
uvádí
norský film

Povídky z kuchyně

/Salmer Fra kjokkenet/

Povídky z kuchyně

/Salmer Fra kjokkenet/

Režie: Bent Hamer

Scénář: Bent Hamer, Jörgen Bergmark

Kamera : Philip Øgaard

Hudba: Hans Mathisen

Střih: Pal Gengenbach

Produkce: Jörgen Bergmark, Bent Hamer

Výprava: Billy Johansson

Kostýmy: Karen Fabritius Gramová

Hrají: Joachim Calmeyer /Isak/, Tomas Norström /Folke/, Bjørn Floberg /Grant/, Reine Brynolfsson /Malmberg/,

Svene Anker Ousdal /dr. Benjaminsen/

kontakt Film Distribution Artcam

Barbora Mudrová bara.mudrova@artcam.cz

mob. +420 777 119 344

Obrázky v tiskové kvalitě na www.artcam.cz/press/

PREMIÉRA 25.3.2004

v Ocenění:

norská cena Amanda za nejlepší norský hraný film roku 2003

nominace na Oscara v kategorii nejlepší neanglicky mluvený film za rok 2003

cena za nejlepší režii na MFF v Kodani

cena FIPRESCI 2003

v Synopse

V padesátých letech, po válce, švédští experti na výzkum hospodaření v domácnosti začali uvažovat o tom, jako co nejeekonomičtěji uspořádat zařízení v kuchyni. V ideální, moderní kuchyni už švédská hospodyňka nebude muset za rok uběhnout podobnou vzdálenost, jako by šla pěšky ze Švédska do Konga, když chce řádně připravit jídlo. Pracovníci ze švédského Institutu na výzkum domácnosti se tedy rozhodli zmapovat, jak si v kuchyni na norském venkově počínají staří svobodní mládenci. 18 švédských výzkumníků se rozjelo ve svých karavanech na vzdálený norský venkov, jejich výzkum však nesměla narušit žádná konverzace s pozorovaným objektem, natož obyčejná lidská vzájemnost. Režiséra Benta Hamera inspirovala k natočení této absurdní komedie švédská firma IKEA, která skutečně v 50. letech podobný výzkum prováděla.

Příběh se zaměřuje na výzkumníka Folkeho, který v noci přespává ve svém karavanu a ve dne vysedává v cizí kuchyni na vysoké židli téměř u stropu a pozoruje starého nemluvného venkovana Isaka, který ho zprvu ani nechtěl pustit do domu a s výzkumem souhlasil pouze proto, že mu slíbili koně. Isak si na nového vetřelce zvyká obtížně a radši přestěhuje kuchyň nahoru do ložnice a shora dírou v podlaze Folkeho na oplátku také pozoruje. Vztah pozorovaného a pozorovatele se tak ironicky převrací. Postupně však mezi oběma opuštěnými muži vzniká přátelství, které vyvrcholí skromnou oslavou Isakových narozenin. Tím však byla vědecká objektivita výzkumu narušena a lidský prvek na čas zvítězil nad úřednickou anonymitou a nezúčastněností...

v Ohlasy

„Hamer vytvořil skvělou metaforu slepé víry v pokrok a pozitivismus na pozadí švédské kuchyně v období zlaté éry sociální demokracie. Povídky z kuchyně jsou skvělou komedií. Hamerovi nejde o psychologii, sentiment či levné vtípky. Filozofický přesah vyvěrá z prosté, jemné a dlouhé anekdoty. Pouze na jejích okrajích pozorujeme stopy burlesky... Film obsahuje výborné herecké výkony, práce s kamerou je pečlivá a dobře promyšlená.

Scéna je vždy komponovaná prostě, ale přesně. Střih podtrhuje nejpodstatnější momenty a dodává filmu jednolitost a tempo.“

/Per Haddal, Aftenposten/

„Je to dojemný, inteligentní a mnohvrstevný film, s výbornou výpravou a vynikajícími hereckými výkony i scénářem. Přináší příběh o přátelství, seberealizaci a modernizaci, kterou nahlíží s inteligencí, nadhledem a především s humorem. Je to poselství o věčné touze člověka uniknout tabulkové klasifikaci.“

/Porota ceny FIPRESCI za rok 2002/

▼ **O TVŮRČÍCH A O STYLU FILMU**

▼ **Bent Hamer – norský režisér, spisovatel, producent**

Narodil se v roce 1956 ve Sandefjordu v Norsku a na stockholmské univerzitě vystudoval filmovou vědu a literaturu, přičemž navštěvoval i kurzy na stockholmské Filmskole /obdoba FAMU/. Vlastní filmovou společnost BulBul Film. Vedle řady krátkých a dokumentárních snímků natočil **Eggs** /Vejce, 1995/ a **Water Easy Reach** /Poblíž je voda, 1998/. Před několika lety se mu náhodou dostala do ruky švédská kniha z 50. let o hospodaření v domácnosti. V knize byl diagram, zobrazující nejvýhodněji položenou kuchyň pro švédskou hospodyňku. „Ten diagram mi na léta učaroval,“ vzpomíná Hamer. Posléze režisér zjistil, že by to mohl být dobrý námět na film. „Bylo v tom cosi z poválečné víry ve výkonnost, v technické vyřešení všech domácích problémů. Nepřekvapuje mě, že právě Švédové vymysleli Ikea.“ Hamerův film popisuje osudy úředníka Folkeho ze švédského institutu na výzkum domácnosti, který cestuje v 50. letech na norský venkov, aby pozoroval postaršího norského usedlíka Isaka, jak si počíná v kuchyni. Komunikace mezi pozorujícím a objektem jeho pozorování je však zakázána, aby výzkum nebyl znehodnocen. A tak se film zhruba do poloviny téměř obejde bez dialogu. Silnou stránkou tohoto snímku je smysl pro rytmus a přesně načasovanou komickou situaci /připomínající přesnou rytmizaci a vygradovanost například loňský maďarský snímek *Škyt*/, stejně jako skvěle sugerovaná atmosféra 50. let včetně dekorací a dominantní šedomodré a zelené barvy nábytku, aut i oblečení /tím zase snímek připomíná vlnu retro filmů ze socialistické minulosti – viz *Good bye, Lenin*, *Pupendo* či *Pelíšky*, s tím rozdílem, že se zde tvůrce s minulostí nepotřebuje kriticky vyrovnávat/. Ve filmu je přítomná i sociální kritika – zaostalý a věčně sněhem pokrytý norský venkov řeší svou bídou situaci po svém – alkoholem a samotou. Soucitem, smyslem pro sociální a obecně lidskou spravedlnost, důrazem na vizuální stránku a potlačení dialogů i absurdním humorem připomíná Hamerův snímek filmy Fina Akiho Kaurismäkiho.

Povídky z kuchyně jsou mimo jiné symbolem sousedských vztahů mezi Švédskem a Norskem včetně narážek na válečnou situaci, kdy bylo Švédsko neutrální zemí a zaujímalo obdobně pozorovatelskou pozici, zatímco Norsko bylo okupováno nacistickým Německem. Válečné ozvuky lehce rezonují v postavě Isakova souseda Granta, o jehož mládí stráveném v koncentračním táboře Isak Folkemu vypráví. Rozdíl mezi progresivním Švédskem a zaostalým Norskem, kde je vše „naopak“, symbolizuje i jízda autem po opačné straně, „naruby“. „Pro dnešní generaci je ten antagonismus mezi Švédy a Nory spíš směšný, ale dřív, především díky válečným zkušenostem, tam panovalo velké napětí. Když se podíváme zpátky do historie, Švédsko bývalo velmoc, takový náš velký bratr. Vyrůstal jsem na švédských televizních a rozhlasových pořadech. Ale teď máme naftu a to je štve. Prostě se navzájem hecujeme,“ objasňuje režisér Hamer.

Zároveň je film i metaforou postupně vznikajícího přátelství mezi dvěma osamělými starými mládenci. „Přemýšleli jsme, zda by nebylo zajímavější, kdyby pozorovatelem byla žena. Ale myslím si, že by to už nebylo tak koncentrované na téma, které jsme chtěli vyjádřit,“ dodává režisér a pokračuje: „Mohl jsem taky zvolit dvě ženy, to by se pak samozřejmě ve filmu mluvilo daleko víc. Ale neznamená to nutně, že by to více o něčem vypovídalo.“ Problém vztahu mezi dvěma muži byl i ústředním tématem Hamerova debutu **Vejce**. Sám k tomuto srovnání dodává: „*Povídky z kuchyně* svým způsobem připomínají postavy z *Vajec*. Můj starší snímek pojednával o dvou bratřích, kteří žijí v jednom domě. Bydlí tam pospolu na venkově, zcela odloučení od civilizace, když najednou zničehonic zazvoní telefon,“ popisuje tvůrce. Telefon ohlásí návštěvu ze

Švédsko – opět prvek, který připomíná *Povídky z kuchyně*. Ve svém dalším plánovaném filmu, adaptaci knihy Charlese Bukowského **Factotum**, by chtěl Hamer opustit svou posedlost švédsko-norskými vztahy a natáčet v Americe. „Nechci mluvit o něčem, co ještě není, řeknu jen tolik, že je to o člověku, který pije a je bez páce, ale chtěl bych to udělat takové vřelejší, lidské, veselé – žádnou depresi a temnotu točit nechci.“

▼ **Joachim Calmeyer /Isak/**

Tento divadelní i filmový herec má obrovskou paletu tváří a proměn. Hrál v Shakespearových, Racinových či Feydeuových klasických dramatech, ale i v moderních hrách Tennessee Williamse, Arthura Millera či Jeana-Paula Sartra. Ve své rodné zemi i za hranicemi má pověst dvorního ibsenovského herce. Často vystupuje také v televizních a rozhlasových hrách, zejména jako recitátor. V roce 1986 byl nominován na domácí cenu Amanda za nejlepší mužský herecký výkon ve filmu *Lars i Porten*. V roce 2001 získal řád Rytíře Sv. Olafa /ekvivalent britského titulu Sir/ za celoživotní přínos norskému divadlu.

▼ Tomas Norström /Folke/

Narodil se v roce 1956 ve Švédsku a v letech 1978 až 1981 vystudoval divadelní akademii ve Stockholmu. Vedle herectví působí jako režisér a scenárista. Hrál v řadě filmů, například *The Hunters /Lovci/*, *Good evening, Mr. Wallenberg! /Dobrá večer, pane Wallenbergu!/,* stejně jako v televizních hrách. Sedm let byl uměleckým šéfem divadelního sdružení The New Pistol Theatre.